

Ensiharvennuksen omavalvontaohje

Omavalvonnalla laatua ja tehoa metsänhoitotöihin

1. Johdanto

Harvennushakkuun tavoitteet

- parantaa kasvatettavan puuston laatua
- nopeuttaa puuston järeytymistä
- tuottaa hakkuutuloja

Ensiharvennus tehdään puuston runkoluvusta riippuen yleensä 12 – 15 metrin valtapituudessa. Harvennuksen aikaistaminen johtaa alhaisempaan hakkuukertymään ja kustannuksien nousuun.

Ensiharvennuksessa poistetaan

- huonolaatuisia ja vioittuneita puita
- kehityksessä jälkeen jääneitä puita
- hyvälaatuisen valtapuuston kasvua haittaavia puita

Hyvän korjuulaadun keskimääräiset tavoitteet

- harvennusvoimakkuus on harvennusmallien mukainen
- runko- ja juurivaurioita on alle 4 prosenttia jäävästä puustosta
- urapainaumia on alle 4 prosenttia ajourien pituudesta
- ajouraväli on yli 20 m
- ajourien leveys on 4,0 – 4,5 m

Hoidetun nuoren kasvatusmetsän tavoiteteiheyts ensiharvennuksen jälkeen Etelä- ja Väli-Suomessa			
Puulaji	Kasvupaikka ja kasvatusmalli	Valtapituus	Runkoluku, kpl/ha
Mänty	Tuore tai kuivahko kangas Perusmalli	13 – 15	1000 – 900
	Kuivahko tai kuiva kangas Laatupuun kasvatus	11 – 13	1200 – 1000
	Tuore tai kuivahko kangas Intensiivinen kasvatus	10 – 12	Noin 700
Kuusi	Lehtomainen tai tuore kangas Perusmalli ja järeä tukkipuu	12 – 16	1000 – 900
	Lehtomainen kangas Lyhyt kiertoaika	15 – 17	900 – 800
Rauduskoivu	Lehtomainen tai tuore kangas	14 - 16	800 – 700
Hieskoivu	Yleensä mustikkaturvekangasta paremmat turvemaat	13 – 15	1000 – 900
Lehtikuusi	Lehtomainen tai tuore kangas	12 – 15	800 – 600
Haapa	Lehtomainen kangas Kuitupuun kasvatus	Ei harvennuksia	
	Lehtomainen kangas Tukkipuun kasvatus	14 – 16	Noin 700

2. Kohteen tunnistetietojen kokoaminen

Omavalvontalomakkeelle kootaan ennen harvennustyötä seuraavat hakkuualaa koskevat tiedot:

Tunnistetieto	Selite
1. Maanomistaja	Maanomistajan nimi
2. Kunta	Kunnan nimi
3. Kylä	Kylän nimi
4. Tila ja rek.nro.	Tilan nimi ja kiinteistön rekisterinumero
5. Hankenumero	Mhy:n rekisterissä käytetty hankenumero
6. Kuvion nro	Istutuskuvion numero
7. Kuvion pinta-ala	Istutusalan pinta-ala
8. Arvioitu työajanmenekki	Jaa arvioitu työajanmenekki mitattavien koealojen määrällä ja merkitse saatu koealojen mittausväli tasatunteina (Huom! ohje koe-alojen otantamäärästä lomakkeen etukannessa)
9. Koealojen mittausväli	Jaa arvioitu työajanmenekki mitattavien koealojen määrällä ja merkitse saatu koealojen mittausväli tasatunteina (Huom! ohje koealojen otantamäärästä lomakkeen etukannessa)
10. Puomin pituus	Työkoneen puomin pituus

3. Työn laadun mittaus

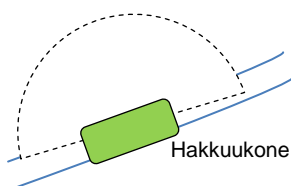
Ensiharvennuksen omavalvonta perustuu säännöllisiin mittauksiin hakkuutyön edetessä. Ensimmäinen mittaus suoritetaan työvuoron alussa ensimmäisen työskennellyn tunnin jälkeen. Sen jälkeen mittaukset tehdään määrätunnein esim. matkapuhelimen hälytystoimintoa hyödyntäen. Hälytysten välinen aika saadaan jakamalla kohteen arvioitu toteutusaika tavoitteena olevien koealojen määrällä, eli

$$\text{koealojen mittausväli (h)} = \frac{\text{arvioitu työaika (h)}}{\text{koealojen lkm}}$$

Mitattavien koealojen määrä kohteella määräytyy pinta-alan mukaan seuraavasti:

Kuvion pinta-ala, ha	Mitattavia
< 1	3
1 – 1,9	5
2 – 3,9	6
4 – 5,9	7
6 – 7,9	8
8 – 9,9	9
10 +	10

Harvennusjälki mitataan työkoneesta. Harvennetulta alalta lasketaan kasvamaan jätetty puuston runkoluku puoliympyrän muotoiselta alalta, jonka säteenä käytetään täyteen mittaan ojennettua hakkuukoneen puomia.

Lisäksi koealalta valitaan silmämääräisesti keskiverto puu, jonka pituus ja läpimitta määritetään mittaajan parhaalla katsomalla tavalla, esim. koneen omaa mittalaitetta hyödyntäen. Lomakkeelle merkitään myös, onko ennakkoraivausta tehty. Lopuksi koealan kohdalla olevaa hakkuuvoimakkuutta kuvataan lomakkeelle lähtötilanne-asteikolla Harva – Normaali – Tiheä.

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE

Lomakkeessa on tilaa korkeintaan kahdentoista koealan tietojen kirjaamiseen. Yhdelle lomakkeelle voidaan merkitä useamman kuin yhden kuvion tiedot, jos kuvioiden tunnistetiedot ovat samat ja kuviot ovat metsänhoidollisesti samankaltaisia ja tulevaisuudessa niitä voidaan katsoa käytettävän yhtenä kokonaisuutena.

Lomakkeen koealarivin alkuun merkitään sen kuvion numero, jolla koeala sijaitsee. Tämä mahdollistaa tietojen luotettavan jatkohyödyntämisen.

Koealalta mitataan tarvittavat tiedot ohjeistuksen mukaan ja merkitään lomakkeelle. Rivin loppuun merkitään mittauksen tehneen henkilön nimikirjaimet ja kellonaika (samalle lomakkeelle voidaan tehdä mittauksia useissa vuoroissa eri henkilöiden toimesta). Kaikkien lomaketta täyttäneiden nimet tai nimikirjaimet tulee merkitä selkeästi. Työmaan valmistuttua viimeinen lomaketta täyttänyt henkilö päivää lomakkeen ja allekirjoittaa sen (myös esimiehen allekirjoitus käy).